

SVEA HOVRÄTT
Avdelning 02
Rotel 020106

DOM
2017-03-09
Stockholm

Mål nr
T 1968-16

KÄRANDE

City Säkerhet i Stockholm AB, 556747-2138
Svärdvägen 7
182 33 Danderyd

Ombud: Advokaten Michael Berg
Advokatfirman Inter i Stockholm U & B AB
Box 87
101 21 Stockholm

SVARANDE

SafeTeam i Sverige AB, 556336-1681
Herkulesgatan 1
417 01 Göteborg

Ombud: Advokaten Jonas Rosengren
WERKS Advokater AB
Östra hamngatan 41-43
411 10 Göteborg

SAKEN

Klander av skiljedom meddelad den 11 december 2015 i Stockholm

---

HOVRÄTTENS DOMSLUT

1. Hovrätten ogillar käromålet.
  2. City Säkerhet ska ersätta SafeTeam för rättegångskostnader med 104 200 kr, varav 100 000 kr avser ombudsarvode, jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens dom till dess betalning sker.
-

Dok.Id 1321073

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 00	08-561 675 09	måndag – fredag 09:00-15:00
E-post: svea.avd2@dom.se www.svea.se				

BAKGRUND

City Säkerhet i Stockholm AB (City Säkerhet) och SafeTeam i Sverige AB (SafeTeam) träffade den 23 januari 2008 ett avtal benämnt ”Franchiseavtal”. Enligt avtalet kunde City Säkerhet ingå avtal med slutkund om leverans av säkerhetssystem i enlighet med SafeTeams koncept. I sådana fall stod City Säkerhet för leveransen till slutkunden men avtalet med slutkunden ingicks i SafeTeams namn. När avtal med slutkund initierats av City Säkerhet hade bolaget, som huvudregel, rätt till ersättning från SafeTeam med ett belopp motsvarande vad slutkunden erlagt till SafeTeam med avdrag för viss provision till SafeTeam.

City Säkerhet påkallade den 27 mars 2015 skiljeförfarande mot SafeTeam vid Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut (Skiljemål V [2015/041]). Till ensam skiljeman utsågs advokaten Marcus Johansson.

I skiljeförfarandet yrkade City Säkerhet dels ersättning för utförda leveranser, dels återbetalning av belopp som City Säkerhet betalat till SafeTeam avseende ombudskostnader som SafeTeam haft i anledning av en tvist med kunden Ara Abrahamian.

SafeTeam medgav betalningsskyldighet i och för sig beträffande de leveranser som utförts av City Säkerhet, men bestred återbetalningsskyldighet för beloppet avseende SafeTeams ombudskostnader i tvisten med Ara Abrahamian. SafeTeam invände vidare att bolaget hade en kvittningsskilt motfordran mot City Säkerhet som översteg det av City Säkerhet yrkade beloppet. Motfordran avsåg SafeTeams ombudskostnader i tvisten med Ara Abrahamian som inte hade ersatts av City Säkerhet samt skadestånd och ersättning för rättegångskostnader som SafeTeam förpliktats att betala till Ara Abrahamian i anledning av tvisten.

Skiljedom meddelades den 11 december 2015. Skiljemannen fann bl.a. att City Säkerhet hade en på parternas avtal grundad rätt att instruera SafeTeam att inleda ett inkassoförfarande avseende en tvistig fordran och att hänskjuta tvisten till domstol om tvisten rörde ett avtal som initierats av City Säkerhet och där ersättningen med avdrag

för provision tillföll City Säkerhet samt att SafeTeam i sådana fall hade rätt till ersättning från City Säkerhet för inkasso- och processkostnader i anledning av tvisten. Mot denna bakgrund fann skiljemannen att SafeTeam hade rätt till ersättning för sina ombudskostnader i tvisten med Ara Abrahamian och för vad SafeTeam i tvisten förpliktats att utge till Ara Abrahamian. Eftersom SafeTeam vid den bedömningen hade en kvittningsgill motfordran mot City Säkerhet som översteg det av City Säkerhet yrkade beloppet ogillade skiljemannen City Säkerhets talan.

YRKANDEN M.M.

City Säkerhet har yrkat att hovrätten ska upphäva skiljedomen i dess helhet.

SafeTeam har motsatt sig att skiljedomen upphävs.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

Målet har avgjorts utan huvudförhandling.

PARTERNAS GRUNDER

City Säkerhet

Vid prövningen av frågan om parternas avtal skulle fyllas ut med en reglering som medförde skyldighet för City Säkerhet att utge ersättning SafeTeams inkasso- och processkostnader i tvisten med Ara Abrahamian tillämpade skiljemannen 4, 14 och 27 §§ kommissionslagen (2009:865) analogt. SafeTeam hade i skiljeförfarandet inte åberopat eller nämnt kommissionslagens bestämmelser. Inte heller City Säkerhet hade hänfört sig till bestämmelserna i fråga. Rekvisiten i 4, 14 och 27 §§ kommissionslagen utgör rättsfakta som skiljemannen inte haft rätt att grunda sitt avgörande på utan att de åberopats av SafeTeam. Genom att grunda sitt avgörande på omständigheter som inte åberopats av SafeTeam har skiljemannen överskridit sitt uppdrag. Skiljedomen ska därför upphävas med stöd av 34 § första stycket 2 lagen (1999:116) om skiljeförfarande (LSF).

Skiljemannen underlät att före avgörandet upplysa parterna om att han övervägde att beakta och tillämpa kommissionslagens regler analogt. Kravet på att skiljemannen ska bereda parterna möjlighet att före det att tvisten avgörs yttra sig över tillämpligheten av en rättsregel är ännu högre när det är fråga om tillämpning av en rättsregel analogt. En analog tillämpning av en rättsregel medför betydande svårigheter för parterna att före avgörandet förutse en sådan tillämpning samt rättsligt argumentera för och emot tillämpligheten av regeln. Skiljemannens underlåtenhet i aktuellt avseende utgör ett handläggningsfel som sannolikt inverkat på utgången i målet. Skiljedomen ska därför upphävas med stöd av 34 § första stycket 6 LSF.

SafeTeam

Skiljemannen grundade sin slutsats att avtalet, i enlighet med vad SafeTeam hade gjort gällande, skulle fyllas ut med en skyldighet för City Säkerhet att ersätta SafeTeams inkasso- och processkostnader i tvisten med Ara Abrahamian på dels en analog tillämpning av kommissionslagen, dels avtalstolkningsresonemang kring vad som utgjorde en förnuftig och rimlig reglering av avtalsförhållandet. Det är fråga om en rättslig bedömning av åberopade rättsfakta. Skiljemannen har således inte lagt någon omständighet som inte åberopats av SafeTeam till grund för sitt avgörande. Han har därför inte överskridit sitt uppdrag.

Skiljemannen hade rätt och skyldighet att tillämpa kommissionslagens regler oavsett om de åberopats av någon part. Skiljemannens underlåtenhet att på förhand uppmärksamma parterna på vilka rättsregler han avsåg att tillämpa innebär således inte något uppdragsöverskridande. Även om underlåtenheten skulle ha utgjort ett handläggningsfel har felet sannolikt inte inverkat på målets utgång, eftersom skiljemannen fann stöd för sina slutsatser i fråga om avtalets innebörd i avtalstolkningsresonemang.

UTREDNINGEN

SafeTeam har åberopat viss skriftlig bevisning. City Säkerhet har inte åberopat någon bevisning.

DOMSKÄL*Allmänna utgångspunkter*

Enligt 34 § första stycket 2 LSF ska en skiljedom upphävas om skiljemännen har överskridit sitt uppdrag. Skiljemännen anses ha överskridit sitt uppdrag om de lagt en omständighet som inte åberopats av någon part till grund för sitt avgörande. Utgångspunkten är således att skiljemännen är bundna att avgöra tvisten med stöd av de omständigheter (rättsfakta) som parterna åberopat till stöd för sin talan (se prop. 1998/99:35 s. 145). Däremot är skiljemännen som utgångspunkt inte bundna av parternas rättsliga argumentering, utan har rätt att självständigt finna vilka rättsregler som är tillämpliga på åberopade rättsfakta i enlighet med principen om *jura novit curia*. Skiljemännen anses således inte ha överskridit sitt uppdrag om de tillämpat en viss rättsregel på de omständigheter som parterna åberopat till grund för sin talan, trots att ingen av parterna har hänfört sig till rättsregeln i fråga (se a. prop. s. 145 f.).

Om skiljemännen överväger att tillämpa en rättsregel som inte någon av parterna hänfört sig till kan det finnas anledning för skiljemännen att inom ramen för sin materiella processledning uppmärksamma parterna på detta i syfte att undvika överraskningseffekter (se a. prop. s. 120 och 146). Frågan om bristande processledning kan utgöra grund för klander har behandlats i doktrinen. Det har därvid gjorts gällande att en part som överraskas till följd av brister i processledningen i aktuellt avseende bör kunna klandra skiljedomen på den grunden att det förekommit ett handläggningsfel som, enligt 34 § första stycket 6 LSF, medför att skiljedomen ska upphävas om felet sannolikt inverkat på utgången i målet (se Lindskog, Skiljeförfarande. En kommentar, Zeteo, maj 2016, kommentaren till 34 §, avsnitt 5.2.7). För att skiljedomen ska upphävas bör dock krävas att den klandrande parten med fog kan hävda att parten inte fått tillräcklig möjlighet att argumentera i frågan om den aktuella rättsregelns tillämplighet (se Lindskog, a.a., kommentaren till 34 §, avsnitt 5.2.7 och not 215, jfr Heuman, Skiljemannarätt, 1999, s. 341).

Har skiljemannen överskridit sitt uppdrag?

Hovrätten prövar först frågan om skiljemannen överskridit sitt uppdrag genom att beakta rättsfakta som inte åberopats av SafeTeam.

Tvisten i skiljeförfarandet rörde bl.a. frågan om vad som kunde anses följa av parternas avtal beträffande ansvaret för inkasso- och processkostnader som SafeTeam haft i anledning av en tvist rörande ett avtal som ingåtts i SafeTeams namn, men som initierats och utförts av City Säkerhet.

Av skiljedomen framgår att SafeTeam till grund för sin talan i skiljeförfarandet åberopade att det följde av parternas avtal, genom utfyllning, att SafeTeam hade rätt till ersättning för sådana kostnader om dessa uppkommit i en tvist som bedrivits i City Sakerhets intresse och där City Säkerhet beslutat att inleda inkassoförfarandet och hänskjuta tvisten till domstol.

Hovrätten konstaterar att City Säkerhet inte har gjort gällande att skiljemannen grundat sin bedömning att avtalet skulle fyllas ut på några andra rättsfakta, dvs. faktiska omständigheter av omedelbar betydelse för utgången, än de omständigheter som SafeTeam hade åberopat till grund för sin talan. Det förhållandet att skiljemannen analogt tillämpat reglerna i kommissionslagen innebär, i enlighet med vad som anförts tidigare, inte att skiljemannen överskridit sitt uppdrag. Det saknar betydelse huruvida någon av parterna hade hänfört sig till rättsreglerna i fråga. Skiljemannen har alltså inte överskridit sitt uppdrag.

Har det förekommit ett handläggningsfel?

Hovrätten övergår till att pröva om skiljemannen brustit i sin materiella processledning genom att inte uppmärksamma parterna på att det kunde bli aktuellt att fylla ut parternas avtal genom en analog tillämpning av kommissionslagens bestämmelser.

Som anförts tidigare åberopade SafeTeam till grund för sin talan i skiljeförfarandet att avtalet skulle fyllas ut på visst sätt. Av skiljedomen framgår att City Sakerhets

inställning var att en sådan utfyllning inte kunde ske. Hovrätten konstaterar att City Säkerhet i skiljeförfarandet har haft möjlighet att argumentera för sin ståndpunkt i frågan om utfyllning av avtalet. Hovrätten konstaterar vidare att det är vanligt att utfyllning av ett avtal, när uttrycklig reglering i en viss fråga saknas i avtalet, sker genom tillämpning av dispositiva rättsregler (se t.ex. NJA 1999 s. 629). Med hänsyn till detta kan det enligt hovrättens mening inte anses ha varit överraskande för City Säkerhet att skiljemannen vid utfyllning av avtalet tillämpade kommissionslagens regler, även om SafeTeam inte hade hänfört sig till de aktuella bestämmelserna. Skiljemannen kan därför inte anses ha brustit i sin materiella processledning. Det har således inte förekommit något fel i handläggningen.

Med hänsyn till det anförda ska käromålet ogillas.

Rättegångskostnader

Vid denna utgång ska City Säkerhet ersätta SafeTeam för rättegångskostnader. SafeTeam har begärt ersättning med 128 400 kr, varav 120 000 kr avser ombudsarvode och 8 400 kr avser SafeTeams eget arbete. City Säkerhet har vitsordat ett belopp om 60 000 kr avseende ombudsarvode som skäligt i och för sig.

Hovrätten har avgjort målet utan huvudförhandling. Parternas skriftväxling och den åberopade bevisningen har varit av förhållandevis begränsad omfattning. Med beaktande av det anförda framstår det belopp som SafeTeam yrkat avseende ombudsarvode som alltför högt. Vad SafeTeam har anført om det merarbete som föranletts av att bolaget företräddes av annat ombud i skiljeförfarandet medför inte att det yrkade beloppet kan anses skäligt. Med hänsyn till målets begränsade omfattning kan inte heller det yrkade beloppet avseende SafeTeams eget arbete anses ha varit skäligen påkallat för att tillvarata bolagets rätt. Sammantaget finner hovrätten att skälig ersättning ska bestämmas till 100 000 kr avseende ombudsarvode och 4 200 kr avseende SafeTeams eget arbete.

Överklagande

Enligt 43 § andra stycket skiljeförfarandelagen får hovrättens dom överklagas bara om rätten anser det vara av vikt för ledningen av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen. Hovrätten anser att det inte finns skäl att tillåta att avgörandet överklagas.

Hovrättens avgörande får inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Per Carlson samt hovrättsråden Kajsa Bergkvist, referent, och Kerstin Norman.